

Dienziežu jeb dienlilju kopšana.

Autors Dita Kļaviņa-Lauberte
Piektdiena, 09 augusts 2013 06:20

Dienziedes parasti sāk ziedēt jūnija beigās, jūlijā. To ziedēšanas kulminācija ir jūlija otrā pusē un augusts. Ziedēšanas laiks atkarībā no šķirnes ir viens – divi mēneši, un tas mainās atkarībā no klimatiskajiem apstākļiem. Lai arī mēdz runāt par agrāk un vēlāk ziedošajām šķirnēm, dienziežu audzētāju pieredze rāda, ka vēl neviena no šķirnēm nav bijusi pirmā katru gadu – agrās ziedētājas gadu no gada mainās. Un lai arī par dienziežu ziedēšanas laiku uzskata vasaras otro pusi, labi kopjot, tās var ziedēt no maija beigām līdz pat oktobrim, kamēr vien to atļauj laika apstākļi. Tiklīdz gaisa temperatūra nokrītas zem 10° C, ziedēšana apstājas.

Dienziedes nav kaprīzas puķes. Tās neprasa nedz īpašu audzēšanas vietu, nedz speciālu aprūpi. Dienziedes aug jebkurā augsnē, izņemot slapjas, aplūstošas vietas. Stipri mālainu vai stipri smilšainu augsni ielabo ar kompostu vai labi sadalījušos organisko mēslojumu. Vēlamais augsnes pH ir ap 6,5. Tomēr, lai puķes labi augtu un priecētu ar krāšņu ziedēšanu, jāievēro trīs pamatprincipi:

1. Lai dienziedes labi ziedētu, tās jāstāda saulainā vietā. Ēnainā vietā dienziedes neziedēs vai ziedēs maz, daļēji noēnotā ziedēs mazāk kā saulainā.
2. Tās nedrīkst iestādīt par dziļu. Sakņu kakliņam jāatrodas augsnē 3 – 5 cm dziļumā. Parāk dziļi iestādītas dienziedes negrib ziedēt, pārāk sekli iestādītām slikti veidojas sakņu sistēma.
3. Dienziedes nav rozes, tās nestāda kūtsmēslus. Tās mēslojamas vienreiz sezonā –

Dienziežu jeb dienliliju kopšana.

Autors Dita Kļaviņa-Lauberte
Piektdiena, 09 augusts 2013 06:20

pavasarī, kas atsākas jauno lapu augšana. Pārmēsotām dienzedēm labi aug lapas, bet tās ir slinkas ziedētājas. Otra papildmēslošana būtu nepieciešama tikai ilgus gadus vienā vietā augušiem dienziežu ceriem īsi pirms ziedēšanas.

Dienzedēm nav būtisku slimību un kaitēkļu, kas varētu novest pie stādījumu masveida bojāejas. No kaitēkļiem agri ziedošās šķirnes var bojāt pumpuru mušiņas. Tās ierobežo nolasot un iznīcinot bojātos pumpurus. Tie būs uzpūtušies apaļi un neziedēs. Dažkārt dienziedes bojā tīklērces un tripši. Tos apkaro ar insekticīdiem, bet tikai tad, ja kaitēkļi savairojušies masveidā, kas notiek reti. Kā visiem augiem, arī dienzedēm kaitējumu var nodarīt gliemeži, pūcīšu kāpuri, maijvaboļu kāpuri, zemesvēži. No slimībām slapjā, ūdensnecaurīdīgā augsnē augošās dienziedes var skart sakņu kakliņu puve. Bojātais augs jāizrok, bojājumi jāizgriež, augs jāpstrādā ar fungicīdu un jāpārstādā citā – tam atbilstošā vietā. Nepareizs augsnes pH, barības vielu nesabalansētība, pārāk liela barības vielu koncentrācija augsnē u.c. faktori var izraisīt neparazitārās slimības – starpdzīslu lapu hlorozi un lapu hlorozi, bet straujas augsnes mitruma svārstības var izraisīt ziedkātu bojājumus. Dienziedes var skart arī sēņu izraisītas slimības – lapu svītarinība un dienziežu rūsa, taču Latvijas klimatiskajos apstākļos tās sastopamas reti.

Noslēgumā jāsaaka, ka dienziedes ir ideālas puķes vasarnīcām, brīvdienu lauku mājām un to privātmāju apstādījumiem, kur saimniekiem dārzs kalpo kā atpūtas vieta. Tās neprasa īpašas rūpes, un atkarībā no finasiālajām iespējām, var izveidot, gan retu un neparastu dienliliju šķirņu, gan tikpat interesantus un krāsu ziņā bagātīgus, bet finansiāli mazietilpīgākus dienziežu grupu un soliteru stādījumus. Var veiksmīgi iekombinēt sirdij tīkamākās dienziežu šķirnes dekoratīvos koku, krūmu un ziemciešu grupu stādījumos, kas šādi papildināti iepriecinās ar daudzveidību vasaras otrajā pusē, kad lielais ziedēšanas laiks ir pagājis.

*Raksta tapšanā izmantota informācija no LA Tematiskā Avīzes “Dienziedes” un grāmatas “Dienlijas”, kuru autors ir Varis Baņģieris.